

NOKTALAMA İSARETLERİ-1

NOKTA (.)

1. Biten cümlelerin sonuna konur.
İnsanlarla iyi geçinmeliyiz.
2. Uzunluk, ağırlık ve element gibi küçük harfli kısaltmaların dışındakilere nokta konur. Büyük harfli kısaltmalarda sadece "T.C. (Türkiye Cumhuriyeti) ve T. (Türkçe)" nokta konur.
Prof. / İng. / Mah. / Cad. / vb.
3. Sıra bildirmek için sayılardan sonra kullanılır.
5. Konu / 7. Sokak / III. Selim
4. Tarihlerin yazılışında gün, ay ve yıl bildiren rakamları birbirinden ayırmak için kullanılır.
18.02.2005
5. Saat ve dakika rakamlarını birbirinden ayırmak için kullanılır.
Sabah 07.00'de evden çıktım.

VİRGÜL (,)

1. Birbiri ardına sıralanan eş görevli sözcük ve sözcük gruplarının arasına konur.
Pazardan elma, armut, portakal aldım.
2. Sıralı cümleleri birbirinden ayırmak için konur.
Eve gitti, elimi yıkadım, kitabımı okudum.
3. Kabul ve red bildiren kelimelerden sonra "evet, hayır, peki, haydi" kullanılır.
Tamam, senin dediğin olsun.
4. Hitaplardan sonra konur. Genellikle mektuplarda kullanılır.
Değerli Arkadaşım,
5. Özneyi (iş yapanı) ayırmak için konur.
Selma Hanım, öyle dalmış ki az kalsın düşecekti.
6. Cümle içinde ara sözleri ayırmada ara sözün başına ve sonuna konur.
Köyüne, doğduğu yere, gidiyor.
7. Adlaşmış sıfatları, adlardan ayırmada kullanılır.
İhtiyar, doktoruna durumunu sordu.
8. Tırnak içine alınmayan alıntı cümlelerden sonra konur.
Tatilde size geleceğim, dedi.
9. Yer adlarını tarihlerden ayırmada kullanılır.
İstanbul, 21.06.1990

NOKTALI VİRGÜL (;)

1. Cümle içinde virgüllerle ayrılmış tür veya takımları birbirinden ayırmak için konur.
Kız çocuklarına Yasemin, Gül, Fatma; erkek çocuklara ise Serhat, Doğan, Barış adları verilir.
Pazardan elma, portakal, ayva; ıspanak, taze fasulye, lahana aldım.
2. Ögeleri arasında virgül bulunan sıralı cümleleri birbirinden ayırmak için konur.
Üzüntüden, sıkıntıdan bunalıyor; dağlara çıkmak, kırlarda dolaşmak istiyordu.

İKİ NOKTA (:)

1. Kendisinden sonra örnek verilecek olan cümlelerin sonuna konur. Küçük harfle başlar.
Dilimizdeki ünlü harfler: a,e,ı,i,u,ü.
2. Kendisinden sonra açıklama yapılacağı cümlelerin sonuna konur. Büyük harfle başlar.
Kendimi takdim edeyim: Meclis kâtiplerindenim.
3. Aktarılan sözden önce konur.
Atatürk diyor ki: "Muallimler, yeni nesil sizin eseriniz olacaktır."
4. Karşılıklı konuşmalarda konur.
Kadın yavaşça:
— Oğlum! Beni bırakma, dedi.
5. Ses bilgisinde uzun ünlüyü göstermek için kullanılır.
aile (a:ile) / icat (i:cat) / yağmur (ya:mur)

ÜÇ NOKTA (...)

1. Sözün bir yerde kesilerek geri kalan kısmın okuyucuya bırakıldığı eksilteli cümlelerin sonuna konur.
Dünyanın haline bakılırsa...
2. Kaba, argo ve söylenmek istenmeyen sözcüklerin yerine konur.
O k... bir daha buraya gelmeyecek.
3. Alıntılarda alınmayan bölümlerin yerine konur.
... İşte, bu ahval ve şerait içinde dahi birinci vazifen...
4. Benzer örneklerin sürdürülebileceğini göstermek için konur.
Bu bahçede çok meyve yetişir: elma, armut ...

SORU İŞARETİ (?)

1. Soru anlamı taşıyan cümle sonlarında kullanılır.
Tiyatroya en son ne zaman gittin?
2. Kesin olmayan bilgileri göstermek için parantez içinde kullanılır. Cıvarı anlamında.
Bu şair 1497'de (?) ölmüş.
3. Bilinmeyen tarih ve yer adlarının yerine konur.
Nesimi (? – 1404), doğum yeri (?)

ÜNLEM İŞARETİ (!)

1. Sevinç, acı, şaşkınlık, korku gibi duyguların anlatıldığı cümlelerde kullanılır. İki şekilde kullanılır.
Eee! Yeter artık. (Hemen sonra ünlem konur.)
Vah, yavrum vah! (Cümle sonuna ünlem konur.)
2. Hitap, uyarı ve seslenme sözlerinden sonra konur.
Ordular! İlk hedefiniz Akdeniz'dir, ileri!
3. Alay ve küçümseme anlamı katmak için parantez içinde kullanılır.
Senin ne kadar çalışkan (!) olduğunu biliriz.

NOKTALAMA İŞARETLERİ-2

KESME İŞARETİ (')

1. Özel isimlere getirilen çekim eklerini ayırmada kullanılır.

Ali'den kitabımı aldım.

Uyarı: Özel isme eklenen yapım eki kesme işareti ile ayrılmaz. Yapım ekinden sonra gelen çekim eki de ayrılmaz.

Türk / Türkçe / Türkçede

Uyarı: -ler eki özel isimlere "gil" (akrabalık) anlamı katarsa kesme işareti ile ayrılmaz. Benzerlik anlamı katarsa ayrılır.

Aliler akşam bize gelecekmiş.

Bu vatan nice M. Kemal'ler yetiştirir.

Uyarı: Kurum ve kuruluş adlarına gelen ekler kesme işaretiyle ayrılmaz.

Türkiye Büyük Millet Meclisine

2. Kısaltmalara getirilen ekleri ayırmada kullanılır. Büyük harfle yapılan kısaltmalarda harflerin okunuşuna; küçük harfle yapılan kısaltmalarda kelimenin okunuşuna göre ekler getirilir.

TBMM'nin / THY'ye / kg'dan / mm'den

Uyarı: Sonuna nokta konan kısaltmalara getirilen ekler kesme işaretiyle ayrılmaz.

Prof.ler / Dr.a / vb.leri

3. Sayılara getirilen ekleri ayırmada kullanılır.

1995'te / 8'inci

Uyarı: Üleştirme sayıları rakamla değil, yazıyla gösterilir.

2'ser (Yanlış) İkişer (doğru)

4. Vezin dolayısıyla düşün sesin yerine kullanılır.

Karac'oğlan / N'eylesin?

TIRNAK İŞARETİ (" ")

1. Başka bir kişiden veya yazıdan alınan alıntılar (sözler) tırnak içinde gösterilir.

Arif Nihat, Fetih Marşı'nda bize "Fatih'in İstanbul'u fethettiği yaştasım!" diyerek sorumluluğumuzu hatırlatıyor.

2. Özellikle vurgulanmak istenen kelimeler ile eser ve yazar adları tırnak içine alınabilir.

Peyami Safa "Dokuzuncu Hariciye Koğuşu"nda kendini anlatmaktadır.

Uyarı: Tırnak işaretinden sonra kesme işareti kullanılmaz.

Kütüphaneden "Yaban"ı aldım.

UZUN ÇİZGİ (—)

Satır başıyla başlayan konuşmaları göstermek için kullanılır.

Bizimkiler mi gelecek?

—Hayır...

YAY AYRACI (PARANTEZ) ()

1. Bir sözün açıklaması veya eş anlamlısı olan kelimeler parantez içinde gösterilir.

Atatürk o gün (19 Mayıs 1919) Samsun'a çıktı.

Zamir (adıl), isimlerin yerini tutan kelimedir.

2. Alıntının veya bir sözün kime ait olduğunu göstermede kullanılır.

Ya görüldüğün gibi ol, ya da olduğun gibi görün.
(Mevlana)

3. Tiyatro eserlerinde söz esnasındaki hareketleri göstermede kullanılır.

Karagöz: (Yerinden kalkarak) Kim o?

Uyarı: Parantez işaretinden sonra kesme işareti kullanılabilir.

Atatürk (1881-1938)'ün en büyük hedefi Türkiye'nin bağımsızlığıydı.

EĞİK ÇİZGİ (/)

1. Dizeler yan yana yazıldığında aralarına konur.

Korkma! Sönmez bu şafaklarda yüzen al sancak / Sönmeden yurdumun üstünde tüten en son ocak / O benim milletimin yıldızdır parlayacak / O benimdir, o benim milletimindir ancak. (Mehmet Akif Ersoy)

2. Adres yazarken apartman numarası ile daire numarası arasına ve semt ile şehir arasına konur.

Altay Sokağı No.: 21/6 Kurtuluş /ANKARA

3. Tarihlerin yazılışında gün, ay ve yılı gösteren sayıları birbirinden ayırmak için konur.

18/11/1969 15/IX/1994

4. Dil bilgisinde eklerin farklı biçimlerini göstermek için kullanılır. -ler/-lar -de/-da -me/-ma

KISA ÇİZGİ (-)

1. Satır sonuna sığmayan kelimeleri bölmede kullanılır.

... gele-
medi.

Uyarı: Özel isimlerden sonra konan kesme işareti satır sonuna gelmişse kısa çizgi konmaz.

... Türk Dil Kurumu'
nun yeni bir sözlük hazırladığını duyduk.

2. Ek, kök ve heceleri ayırmada kullanılır.

Kazak-çı-lar-dan / An-ka-ra-lı

3. Eklerin başına konur.

-lik / -ci / -ler / -den

4. Fiil kök ve gövdelerini göstermek için kullanılır.

al- / dur- / okut- / yazdır-

5. İki kavramın ortaklığını göstermede kullanılır.

Ankara-İstanbul arası 350km.

6. Ara sözleri ayırmada kullanılır.

Köyüne, doğduğu yere, gitti.